

DISCLAIMER

Onafhankelijke informatie is niet gratis. Het NTVG investeert veel geld om het hoge niveau van haar artikelen te waarborgen, door een proces van peer-review en redactievoering. Het NTVG kan alleen bestaan als er voldoende betaalde abonnementen zijn. Het is niet de bedoeling dat onze artikelen worden verspreid zonder betaling. Wij rekenen op uw medewerking.

Verdingde ziekten

Yvo Smulders

De eerste keer dat ik het woord 'reïficatie' tegenkwam was in het boek *The Mismeasure of Man* van Stephen Gould. Hij gebruikte het in de context van intelligentie en legde uit dat 'reïficatie' – van het Latijnse 'res' (ding) – gebruikt wordt voor het fenomeen dat iets geacht wordt te bestaan omdat het een naam heeft. Intelligentie, zo betoogt hij, is daar een voorbeeld van, en in de rest van zijn boek maakt hij korte metten met het intelligentie-ding.

In de geneeskunde is reïficatie aan de orde van de dag. Dat bijvoorbeeld systemische lupus erythematoses (SLE) een (lees: 1) bestaande ziekte is, is een evidente illusie. Maar dat geldt voor meer dan alleen de complexe, criterium-gedreven diagnoses. Neem het syndroom van Nicolau, in dit tijdschrift beschreven ([D4001](#)). Ongetwijfeld was Nicolau een scherpzinnig man, maar de huidreactie rond of distaal van een injectieplaats kan bijna onmogelijk een enkelvoudige aandoening zijn en bestaat vermoedelijk uit een ratjetoe van extravasatie, vasospasme en arteriële embolisatie. Als iemand het klinische beeld van Nicolau's syndroom heeft, zou ik adviseren heel goed na te denken wat er werkelijk aan de hand is, ook al gaf Nicolau het slechts 1 naam.

Ook ogenschijnlijk rechttoe-rechtaan-aandoeningen als het hartinfarct zijn vaak in essentie gereïficeerd. Als immers het antwoord op de vraag of je 'het' wel of niet hebt, volledig afhankelijk is van het onderzoek dat je doet (ecg, echocardiografie, MRI van het hart, et cetera), dan valt moeilijk vol te houden dat die aandoening 1 ding is. In dat kader is het gegoochel met normaalwaarden voor troponine interessant. ([D4119](#)) Vast en zeker is er bij 39% van de patiënten op de Intensive Care sprake van naar zuurstof snakkende cardiomyocyten, waarvan er enkele doodgaan. Letterlijk dus een infarcering van beetjes hart, maar 'hartinfarct' mogen we het niet noemen. Die naam was immers aan een ander ding gegeven.

– y.smulders@ntvg.nl